

Aandacht voor complexe scheiding

Initiatiefgroep

Martine Groen van het Instituut voor Geschillen bracht in de winter van 2013 haar zorgen in bij de denktank huiselijk geweld over echtscheiding met langdurig conflict. Zij maakte zich vooral zorgen om de beknelde positie van kinderen en om wat zij de 'botsende systemen tussen hulp en recht' noemde.

Vervolgens kwam er een initiatiefgroep van verschillende deskundigen rond dit onderwerp: Justine van Lawick (Lorentzhuis), Martine Groen (Instituut voor Geschillen), Katinka Lünemann (Verwey-JonkerInstituut), Janet ten Hope (OM), Anne Ochtman (Reclassering, pensioen in 2014) en Sietske Dijkstra (lector en bureau Dijkstra).

Expertmeeting

Besloten werd om het onderwerp breder te agenderen en aan te zetten tot vervolgacties. Er werd een expertmeeting in het najaar belegd.

Initiatiefgroep organiseerde een expertmeeting op 20 november 2013 over het omgaan met vechtscheiding waarbij 30 partijen acte de préséance gaven en zich gezamenlijk bogen over deze problematiek. Er werden in ieder geval twee conclusies getrokken:

- Heroverweging van eenhoofdig gezag
- Instellen van regie- of combinatierechter

Vervolgens werd de initiatiefgroep uitgebreid met Meta Kuipers (Raad voor de Kinderbescherming) Inge Anthonijsz (Nji) en Gerianne Rozema (AMHK).

Zie verslag expertmeeting

Doelen en jaarkalender

De initiatiefgroep formuleerde in december 2013 de volgende vier doelstellingen:

1. We willen beter afgestemde hulp die de veiligheid, ontwikkeling en welzijn van kinderen in een vechtscheiding versterken op korte en langere termijn en hun ouders daarbij ondersteunt
2. We willen bijdragen aan de optimale verbinding tussen juridische circuit en hulpverlening (voorkomen van kloven en verdubbeling) waarbij gezamenlijk gewerkt wordt aan een duurzame oplossing en de tijdsfactor op meerdere wijzen wordt benut
3. We willen bijdragen aan de-escalatie ook met de inzet van professionals (methodiek, samenwerking) en scherper inzicht verwerven in escalatiemechanismen en in patronen van complexe scheiding
4. We zijn bereid op specifiek te kijken naar de dynamiek van geweld (psychiatrie, verslaving) in de voorgeschiedenis tussen de partners en/of ouder en kind en zijn bereid om dit mee te

laten wegen in gezag en omgang na de scheiding (eenhoofdig gezag, al dan niet ots, gesuperviseerde omgang)

Scheiding met fatale afloop

In mei 2012 zochten veel Nederlanders op de Utrechtse heuvelrug naar de twee vermiste broertjes Julian (9) en Ruben (7). Hun vader was al eerder in het bos gevonden. Later bleek dat de jongetjes gedood waren door hun vader. Twee inspecties schreven een rapport over deze zaak en concludeerden dat de hulp navolgbaar was. Er waren geen noemenswaardige fouten gemaakt en ook de samenwerking was redelijk goed verlopen. In gescheiden werelden en gespannen verhoudingen analyseerden we deze droeve zaak door naast deze vooral procedurele verantwoording een vakinhoudelijk licht te plaatsen. Dit artikel werd in februari geplaatst in Maatwerk.

Uit de houdgreep

De taskforce kindermishandeling vroeg Inge Anthonijsz (NJI) en Sietske Dijkstra (bureau Dijkstra) en de initiatiefgroep hen te ondersteunen bij de inhoudelijke programmering van een werkconferentie die op 27 mei in het provinciehuis in Utrecht werd gehouden, zie voor het programma en een verslag www.uitdehoudgreep.nl

Dimensies van complexe scheiding

Sietske Dijkstra hield 's middags een lezing over zeven dimensies van vechtscheiding die in hun samenhang bekeken dienden te worden. Zij vatte vechtscheiding op als een meervoudig en complex probleem dat juist zorgvuldig en gedegen feitenonderzoek vereist, vooral als het gaat om de uitvoering van problematische omgangsregelingen en aanwijzingen van geweld in de

voorgeschiedenis, partnergeweld en ook kindermishandeling.

Ongemak over Ouderschap

Alice van der Pas vond tien auteurs bereid om een klein en scherp geformuleerd essay te schrijven over een aspect van ouderschap. De bijdragen gaan over stiefouderschap, roddel op het schoolplein, de nieuwe Jeugdwet, een netwerk van ouders, en ook over de escalerende werking van veranderde normen over ouderschap, waarbij gezamenlijk gezag na scheiding in de wet is vastgelegd waardoor verschillende soorten scheiding op een zelfde hoop worden geveegd, met veel spraakverwarring en soms kwalijke gevolgen. Heikele onderwerpen bevat deze bundel

http://www.swpbook.com/1747#.U8MI5fl_uSo

Kinderen en strijd om de omgang

Problematische omgang eist zijn tol. In sommige gevallen wordt een kind uithuis geplaatst zodat er alsnog omgang kan plaats vinden met de andere ouder, ondanks het feit dat de relatie tussen moeder en kind uitstekend is en het kind goed verzorgd wordt. Bemoeilijkend is ook dat de afwegingen en de onderbouwing van de beslissing niet openbaar zijn. In sommige gevallen wordt alsnog eenhoofdig gezag uitgesproken. De norm van gezamenlijk ouderschap- in de wet verankerd- levert in sommige zaken voortdurende strijd op na de scheiding, met gevaar op polarisatie en escalatie en leidt, ook internationaal tot soms hevige debatten over *child contact*, veiligheid en over de stem en positie van kinderen.

Stem van kinderen

Villa Pinedo stelt juist de positie van kinderen bij scheiding centraal en wil ouders na een scheiding bewust maken van wat er in de hoofden en harten van kinderen omgaat bij een scheiding. Villa Pinedo ontwikkelde prachtig materiaal waarin kinderen aangeven hoe het is om in twee huizen te wonen, hoe zij de scheiding hebben ervaren en hoe ze tegen ruzies van hun ouders aankijken en welke tips kinderen vanuit hun ervaringen aan ouders geven

<https://www.youtube.com/user/VillaPinedo>

Daarnaast ontwikkelde het Lorentzhuis samen met het kinder en jeugdtrauma centrum het hulpaanbod voor ouder en kinderen: Kinderen uit de knel. Voorwaarde bij deze groepsaanpak van acht keer is dat ouders het gezamenlijk ouderschap accepteren en de juridische procedures stopzetten. Doel is het doorbreken van destructieve patronen en het vinden van oplossingen waarin het welzijn van kinderen centraal staat.

http://lorentzhuis.nl/index.php/lorentzhuis/systeemtherapie/specialistisch_aanbod/project_ouderschap_na_scheiding_en_kinderen_uit_de_knel/

Meerjarig onderzoek

Complexe scheidingen zijn een internationaal probleem. Sinds de wetgeving rond gezamenlijk ouderschap na scheiding in meerdere Europese landen in verandering is, doet het fenomeen vechtscheiding zich vaker voor. In een aantal gevallen is er een voorgeschiedenis van partnergeweld en kindermishandeling aan vooraf gegaan. Hoewel de relatie tussen de partners wordt verbroken, is het mogelijk dat het geweld na de scheiding zich voortzet. Deze zaken vragen dan ook bijzondere aandacht en zeer zorgvuldig feitenonderzoek en gespecialiseerde begeleiding.

Bij hogeschool *Windesheim* is er veel aandacht voor het onderwerp complexe scheiding. Met ondersteuning van diverse experts bereidt Dijkstra samen met veld- en consortiumpartners zoals Nji, Verwey-Jonker Instituut, jeugdzorg en het omgangshuis in Zwolle een meerjarige aanvraag voor waarin aandacht is voor:

- patronen en achtergronden van complexe scheiding
- De versterking en transfer van tacit knowing
- De problematische verhouding onderzoeken tussen hulp en recht
- Criteria bij de heroverweging van eenhoofdig gezag
- Feitenonderzoek naar geweld en voorgeschiedenis